

תאריך עדכון: 20/2/2017

חסידות פשיסחא – בין שמרנות למהפכנות

מס' הקורס : 30176/01

המרצה : ד"ר ציפי קויפמן

סוג הקורס: הרצאה

שנת הלימודים : תשע"ח

סמסטר : א

היקף שעות : 1 ש"ש

אתר הקורס באינטרנט:

א. מטרות הקורס (מטרות על / מטרות ספציפיות):

הקורס יעסוק באחד הזרמים המרתקים שהתפתח בחסידות פולין במאה התשע עשרה: חסידות פשיסחא. ראשיתה של חסידות זו בפרישתו של 'היהודי הקדוש' מחצרו של החוזה מלובלין, המשכה בתורתו של ר' שמחה בונם מפשיסחא, תלמידו של היהודי, וממנה צמחה חסידות קוצק ובהמשך זרמים בולטים נוספים. נבחן את ייחודו של בית המדרש הפשיסחאי, את הדימוי המהפכני לו זכתה חסידות זו ואת הקשר בין הדימוי למציאות. נעסוק ביחס לניסים ולמופתים, בתפיסת הצדיק, ביחס ללימוד תורה, במעמדה של הקבלה וביחס לחוויה המיסטית, ועוד.

ב. תוכן הקורס: (רציונל, נושאים)

מהלך השיעורים: (שיטות ההוראה, שימוש בטכנולוגיה, מרצים אורחים)

שיטות הוראה: הרצאה, קריאה וניתוח טקסטים, דיון בכיתה

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים: (רשימה או טבלה כדוגמת המצ"ב)

מס' השיעור	נושא השיעור	קריאה נדרשת
1	מבוא- החסידות בפולין	(חובה) אהרן זאב אשכולי, <u>החסידות בפולין</u> , הקדים מבוא: דוד אסף, ירושלים תשנ"ט, עמ' 44-78 דוד אסף, "'חסידות פולין' או 'החסידות בפולין':

<p>לבעית הגיאוגרפיה החסידית", <u>גלעד</u> יד (תשנ"ה), עמ' קצז-רו</p>		
<p>(חובה) רחל אליאור, "בין היש' לאין'- עיון בתורת הצדיק של ר' יעקב יצחק, החוזה מלובלין", רחל אליאור, ישראל ברטל וחנא שמרוק (עורכים), <u>צדיקים ואנשי מעשה: מחקרים בחסידות פולין</u>, ירושלים תשנ"ד, עמ' 167-218</p> <p>רחל אליאור, "תמורות במחשבה הדתית בחסידות פולין- בין 'יראה' ו'אהבה' ל'עומק' ו'גוון'", <u>תרביץ</u> סב ג (תשנ"ג) עמ' 402-432</p> <p>(חובה) ציפי קויפמן, "כי מלאכיו... לשמרך בכל דרכיך'- החוזה מלובלין על עבודה בגשמיות", <u>קבלה</u> 16 (2007), עמ' 259-298</p> <p>דוד אסף, "המתנגדים התלוצצו שנשכר ונפלי": נפילתו של החוזה מלובלין", <u>נאחז בסבך- פרקי משבר ומבוכה בתולדות החסידות</u>, ירושלים תשס"ו, עמ' 137-164</p>	<p>ראשיות: החוזה מלובלין בין יש לאין</p>	<p>2-3</p>
<p>(חובה) מרדכי מרטין בובר, <u>גוג ומגוג: מגילת הימים</u>, תל אביב תשס"ז</p> <p>אברהם שפירא, "שתי דרכי גאולה בחסידות באספקלריא של מרטין בובר", <u>משואות: מחקרים בספרות הקבלה ובמחשבת ישראל</u>, ירושלים תשנ"ד, עמ' 429-446</p> <p>(חובה) אוריאל גלמן, <u>החסידות בפולין במחצית הראשונה של המאה התשע עשרה: טיפולוגיות של מנהיגות ועדה</u>, חיבור לשם קבלת התואר ד"ר לפילוסופיה, האוניברסיטה העברית 2011, עמ' 128-133, 227-228</p>	<p>משיחיות- בין החוזה ליהודי הקדוש</p>	<p>4-5</p>
<p>צבי מאיר רבינוביץ', <u>רבי יעקב יצחק מפשיסחה, 'היהודי הקדוש'- זמנו, חייו ותורתו</u>, תל אביב תש"ך</p> <p>אהרן מרקוס, <u>החסידות</u>, תרגם מגרמנית מ. שנפלד, תל אביב תשי"ד, עמ' 111-135</p>	<p>היהודי הקדוש מפשיסחה על תלמוד תורה, התחדשות וניסים</p>	<p>6-7</p>
<p>צבי מאיר רבינוביץ', <u>רבי שמחה בונם מפשיסחה- חייו ותורתו</u>, תל אביב תש"ה</p> <p>Alan Brill, "Grandeur and Humility in the Writings of R. Simha Bunim of Przysucha", Yaakov Elman and Jefferey S. Gurock (eds.), <u>Hazon Nahum: Studies in Jewish Law, Thought and History Presented to Dr. Norman Lamm on the Occasion of his</u></p>	<p>ר' שמחה בונם מפשיסחה: יראה ואהבה ואין</p>	<p>8-9</p>

<p>Seventieth Birthday, New York 1997, pp. 419-448</p> <p><u>רבקה דביר גולדברג, הצדיק החסידי וארמון הלוייתן: עיון בסיפורי מעשיות מפי צדיקים, תל אביב תשס"ג, עמ' 98-83</u></p> <p>Glenn Dynner, <u>Men of Silk: The Hasidic Conquest of Polish Jewish Society</u>, Oxford 2006</p> <p>מנדל פייקאז', <u>ההנהגה החסידית: סמכות ואמונת צדיקים באספקלריית ספרותה של החסידות</u>, ירושלים תשנ"ט, עמ' 288-283</p> <p>ישראל דנדרוביץ, 'וויכוח נוקב בבית מדרשו של פשיסחא: הסברים מנוגדים בפתגמו של הרה"ק ר' בונים מפשיסחא על מעשה יהודה: יאוש בגלל החטא או התחלה מחדש?', <u>היכל הבעש"ט</u> כד (תשס"ט), עמ' נג-עב</p>		
<p>Michael Rosen, <u>The Quest for (חובה) Authenticity: The Thought of Reb Simhah Bunim</u>, Jerusalem 2008, pp. 69-93, 135-144, 157-166, 177.</p> <p>אביעזר כהן, "רציתי לחבר ספר... ואקרא את שמו 'אדם' - התמודדות עם כתיבת ספרי דרוש בבית פשיסחא, <u>דימוי</u> 28 (תשס"ו), עמ' 18-4, 86</p>	<p>ר' שמחה בונם מפשיסחה על האותנטיות</p>	<p>10-11</p>
<p>(חובה) ציפי קויפמן, "והנה בקהלת מהביל הכל ובשיר השירים היפוך מזה: לדרכו של ר' שמחה בונים מפשיסחה", <u>תרביץ</u> פב (ב), תשע"ד, עמ' 372-335</p>	<p>ר' שמחה בונם מפשיסחה- יחס לעולם הזה</p>	<p>12</p>
<p>אהרן זאב אשכולי, <u>החסידות בפולין</u>, הקדים מבוא: דוד אסף, ירושלים תשנ"ט, עמ' 88-79</p> <p>אוריאל גלמן, "החתונה הגדולה באוסטיליה: גלגוליו של מיתוס חסידי", <u>תרביץ</u> פ, ד (תשע"ג), עמ' 594-567</p>	<p>ההתנגדות לפשיסחה</p>	<p>13</p>
	<p>סיכום</p>	

ג. חובות הקורס:

דרישות קדם: אין

חובות / דרישות / מטלות: נוכחות, השתתפות פעילה, מבחן

מרכיבי הציון הסופי (ציון מספרי / ציון עובר): 100% מבחן

ד. ביבליוגרפיה: (חובה/רשות) קריאות החובה והרשות לעיל בטבלה

ספרי הלימוד (textbooks) וספרי עזר נוספים:

חומר מחייב למבחנים: